

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
UNIVERSITY OF NIŠ

ФАКУЛТЕТ ЗАШТИТЕ НА РАДУ У НИШУ
FACULTY OF OCCUPATIONAL SAFETY

РЕПУБЛИКА СРБИЈА, 18000 Ниш, Чарнојевића 10 А, Тел: (018)529-701, Факс: (018)249-962, Т.Р.840-1747666-77, ПИБ 100663853, М.Б.07226063
E-mail: info@znrfaq.ni.ac.rs, www.znrfaq.ni.ac.rs

На основу члана 101. Статута Факултета заштите на раду у Нишу, бр. 03-187/3 од 4. 4. 2018. године и 03-478/5 од 27. 12. 2018. године и члана 14. Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС“, бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017 - др. закон), Савет Факултета на седници одржаној 28. 5. 2019. године, донео је

П Р А В И Л Н И К О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

І ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Спровођење и обезбеђивање безбедности и здравља на раду на Факултету заштите на раду у Нишу (у даљем тексту: **Факултет**), реализује се у складу са:

- Законом о безбедности и здрављу на раду,
- прописима донетим на основу Закона о безбедности и здрављу на раду,
- општим актима Факултета, и
- одредбама овог Правилника.

Члан 2.

На Факултету се безбедност и здравље на раду уређује Правилником о безбедности и здрављу на раду (у даљем тексту: **Правилник**) на јединствен начин.

Члан 3.

Овим Правилником уређују се:

- организовање послова безбедности и здравља на раду,
- обавезе и одговорности послодавца,
- права и обавезе запослених,
- превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду,
- оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад,
- доношење акта о процени ризика,

- евиденције из области безбедности и здравља на раду,
- сарадња у области безбедности и здравља на раду, и
- осигурање у области безбедности и здравља на раду.

Члан 4.

Безбедност и здравље на раду на Факултету подразумева обезбеђивање таквих услова на раду којима се:

- у највећој могућој мери смањују повреде на раду, професионална обољења и обољења у вези са радом, и
- претежно ствара претпоставка за пуно психичко, физичко и социјално благостање запослених.

Члан 5.

Радно место на Факултету је простор, под непосредном или посредном контролом послодавца, намењен за обављање послова, у којима запослени бораве или имају приступ у току рада. У зависности од послова, радна места могу да се налазе:

- у објекту или на отвореном,
- на привременим и покретним градилиштима,
- на објектима и уређајима,
- у саобраћајним средствима и сл.

Радна околина на Факултету је простор у којем се обавља рад и укључује:

- радна места,
- радне услове,
- радне просторе, и
- односе у процесу рада.

Члан 6.

Право на безбедност и здравље на раду на Факултету имају:

- запослени,
- ученици и студенти када се налазе на професионалној пракси или практичној настави,
- лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова ако је о њиховом присуству упознато одговорно лице - декан,
- лица која се по било ком основу налазе у радној околини Факултета.

II ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Декан

Члан 7.

Декан, у даљем тексту **послодавац**, руководи процесима безбедности и здравља на раду у складу са смерницама, плановима, организацијом и

систематизацијом послова и одговоран је за спровођење безбедност и здравље на раду сагласно Закону о безбедности и здрављу на раду и другим прописима који регулишу ову област и одредбама овог правилника.

Обавезе послодаваца у смислу Закона истовремено представљају и права запослених у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду.

Члан 8.

Спровођење прописаних мера безбедности и здравља на раду послодавац обезбеђује зависно од организације и систематизације послова, самостално и заједно са другим запосленима који организују и руководе процесом рада, који су по Закону одговорни за спровођење безбедности и здравља на раду у оквиру свог делокруга рада.

Преношење обавеза, послова и задатака послодаваца на друга лица која руководе појединим деловима колектива се врши у писаној форми. Послодавац је дужан да врши контролу обављања пренетих послова и задатака и овим се не ослобађа одговорности.

Члан 9.

Послодавац доноси:

- Правилник о безбедности и здрављу на раду,
- Одлуку о одређивању Лица за безбедност и здравље на раду,
- Одлуку о ангажовању службе медицине рада,
- Одлуку о одређивању запослених за пружање прве помоћи,
- Одлуку о именовању представника Одбора за безбедност и здравље на раду,
- Одлуку о покретању поступка процене ризика на радном месту и у радној околини,
- Акт о процени ризика на радном месту и радној околини,

Продекани

Члан 10.

Продекани непосредно и преко Лица за безбедност и здравље на раду врше контролу спровођења мера за безбедност и здравље на раду и примену тих мера на Факултету.

Поред опште одговорности Продекани су посебно дужан да:

- врше контролу спровођења мера безбедности и здравља на раду;
- предузимају мере за отклањање кварова или других недостатака који би могли да угрозе безбедност и здравље на раду;
- дају упутства Лицу за безбедност и здравље на раду у вези нарочито сложених послова из области безбедности и здравља на раду;
- да организују праћење савремених достигнућа из области безбедности и

здравља на раду и омогуће лицу за безбедност и здравље на раду континуирану едукацију.

Лице за безбедност и здравље на раду

Члан 11.

Лице за безбедност и здравље на раду јесте лице које обавља послове безбедности и здравља на раду на Факултету, има положен стручни испит о практичној оспособљености и које послодавац писаним актом одреди за обављање тих послова.

Члан 12.

Лице за безбедност и здравље на раду непосредно је одговорно послодавцу.

Лице за безбедност и здравље на раду не може да трпи штетне последице, ако свој посао обавља у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду.

Члан 13.

Лице за безбедност и здравље на раду обавља следеће послове:

- спроводи поступак процене ризика;
- врши контролу и даје савете послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
 - учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
 - организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине;
 - организује превентивне и периодичне прегледе и проверу опреме за рад;
 - предлаже мере за побољшање услова рада;
 - свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље код послодавца;
 - прати стање у вези са повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
 - припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
 - припрема упутства за безбедан рад и контролише њихову примену;
 - забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог;
 - сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
 - води евиденције у области безбедности и здравља на раду.

Члан 14.

Лице за безбедност и здравље на раду дужно је да:

- у писаној форми извести послодавца и представника запослених о забрани рада или употреби средстава за рад на радном месту на коме се утврди непосредна опасност по живот или здравље запосленог, и
- одмах извести надлежну инспекцију у случају да је послодавац запосленом наложио да настави рад на радном месту или средствима на којима је извршена забрана.

Представник запослених за безбедност и здравље на раду

Члан 15.

Запослени на Факултету имају право да изаберу једног или више представника за безбедност и здравље на раду.

Најмање три представника запослених образују **Одбор за безбедност и здравље на раду**.

Члан 16.

Послодавац именује најмање једног свог представника у Одбор за безбедност и здравље на раду.

Број представника запослених у Одбор за безбедност и здравље на раду мора најмање за један да буде већи од броја представника послодавца.

Члан 17.

Посебним уговором се уређује:

- број представника запослених у Одбору, и
- начин рада представника запослених и представника послодавца у Одбору.

Члан 18.

Послодавац и представник запослених, односно Одбор, међусобно сарађују по питањима безбедности и здравља на раду.

Служба медицине рада

Члан 19.

За обављање послова заштите здравља запослених на раду ангажује се служба медицине рада.

Служба медицине рада непосредно сарађује са Лицом за безбедност и здравље на раду.

Члан 20.

Ангажованој служби медицине рада, на Факултету, обезбеђују се услови за самостално обављање послова заштите здравља запослених.

Члан 21.

Служба медицине рада дужна је да обавља следеће послове на Факултету:

- учествује у идентификацији и процени ризика на радном месту и радној околини приликом састављања акта о процени ризика;
- упознаје запослене са ризицима по здравље који су повезани са њиховим радом и обавља послове оспособљавања запослених за пружање прве помоћи;
- утврђује и испитује узроке настанка професионалних обољења и болести у вези са радом;
- учествује у организовању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повређивања запослених или хаварија;
- даје савете послодавцу при избору другог одговарајућег посла према здравственој способности запосленог;
- саветује послодавца у избору и тестирању нових средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду, са здравственог аспекта;
- учествује у анализи повреда на раду, професионалних обољења и болести у вези са радом;
- непосредно сарађује са Лицом за безбедност и здравље на раду.

Члан 22.

Лични подаци прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог поверљиве су природе и под надзором су службе медицине рада.

Члан 23.

Извештај о лекарском прегледу запосленог достављају Факултету, на начин којим се не нарушава принцип поверљивости личних података.

Подаци прикупљени по основу лекарских прегледа запослених не могу се користити у сврху дискриминације запослених.

Члан 24.

Подаци о повредама на раду, професионалним болестима и болестима у вези са радом достављају се:

- организацији здравственог осигурања и
- организацији пензијског и инвалидског осигурања.

Подаци о повредама на раду, професионалним болестима и болестима у вези са радом могу се доставити другим лицима, само уз писану сагласност запосленог.

Обезбеђење радног места

Члан 25.

Обезбеђивање радног места остварује се:

- спречавањем приступа на радном месту лицима која немају основа да се налазе у њему, и
- упозоравањем лица која се по било ком основу налазе у радној околини Факултета, на опасна места или штетности по здравље које се јавља у технолошком процесу, односно упознавањем са мерама безбедности које морају да се примене и усмеравању на безбедне зоне кретања.

Обезбеђење радне околине

Члан 26.

Обезбеђивање радне околине остварује се:

- спречавањем приступа у круг објекта или у подручју градилишта лицима и средствима саобраћаја која немају основа да се налазе у њима, и
- упозоравањем лица која се по било ком основу налазе у радној околини Факултета на опасна места или штетности по здравље које се јавља у технолошком процесу, односно упознавањем са мерама безбедности које морају да се примене и усмеравању на безбедне зоне кретања.

III ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

Члан 27.

У спровођењу мера безбедности и здравља на раду на Факултету неопходно је реализовати:

- опште обавезе, и
- посебне обавезе.

Члан 28.

Опште обавезе послодавца у спровођењу мера безбедности и здравља на раду су:

- обезбеђивање запосленима рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду,
- обезбеђивање да радни процес буде прилагођен телесним и психичким могућностима запосленог,
- обезбеђивање да радна околина, средства за рад и средства и опрема за личну заштиту на раду буду уређени, произведени и обезбеђени, да не угрожавају безбедност и здравље запосленог,
- обезбеђење превентивних мера пре почетка рада запосленог, у току рада, као и код сваке промене технолошког поступка,
- доношење одговарајућих аката из области безбедности и здравља на раду,

- утврђивање мера за спровођење и унапређење безбедности и здравља на раду,
- организација и спровођење безбедности и здравља на раду,
- да се у року од осам дана, од пријема писаног захтева за предузимање прописаних мера, поступи по захтеву, тј. спроведе прописана мера заштите,
- да се одмах обавести инспекција рада у случајевима када се процени да запосленом није оправдано одбијање да ради, ако му прети непосредна опасност по живот или здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је распоређен,
- да се у року од осам дана, од добијеног обавештења отклони неправилност, штетност, опасност или друга појава која би на радном месту могла да угрози безбедност и здравље запосленог, и
- други заједнички послови у складу са Законом и овим Правилником.

Члан 29.

Дужности за спровођење безбедности и здравља на раду на Факултету обухватају:

- одређивање Лица за безбедност и здравље на раду актом у писаној форми.
- омогућавање лицу за безбедност и здравље на раду да независно и самостално обавља послове као и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.
- обезбеђивање усавршавања знања у области безбедности и здравља на раду запосленом лицу задуженом за безбедност и здравље на раду.
- одређивање обављања послова запосленима на радним местима на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.
- обавештавање запослених и њихових представника о:
 - увођењу нових технологија и средстава за рад,
 - опасностима од повреда и оштећења здравља и
 - одговарајућим упутствима за безбедан рад;
- обезбеђивање запосленима:
 - оспособљавње за безбедан и здрав рад,
 - коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду,
 - одржавање средстава за рад, и
 - одржавање средстава и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању.
- обезбеђивање:
 - превентивних и периодичних прегледа и испитивање опреме за рад,
 - превентивних и периодичних испитивања услова радне околине,
 - прописаних лекарских прегледа запослених,
 - пружања прве помоћи, и
 - оспособљавања одговарајућег броја запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности.
- заустављање сваке врсте рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Члан 30.

Посебне обавезе послодавца у спровођењу мера безбедности и здравља на раду су:

- обавештавање надлежне инспекције рада о почетку рада, раду одвојене јединице и свакој промени технолошког поступка уколико се тим променама мењају услови рада,
- сарадња у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених у случајевима када се посао обавља у заједничком радном простору са другим послодавцем,
- обезбеђивање прописаних мера за безбедност и здравље на раду запосленима који су ангажовани код другог послодавца,
- обезбеђивање издавања и употребе средства и опреме личне заштите на раду на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду,
- контрола употребе средства и опреме за личну заштиту на раду у складу са наменом,
- обезбеђивање запосленима на коришћење опреме за рад, средстава и опреме за личну заштиту на раду или опасне материје која располаже прописаном документацијом на српском језику за њихову употребу, одржавање, паковање, транспорт, коришћење и складиштење, и
- обавезна примена опште признатих мера у случајевима када нису због увођења нових технологија прописане мере безбедности и здравља на раду.

Општа призната мера јесте мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити штетност по здравље запосленог, у мери у којој је то разумно изводљиво.

IV ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 31.

Запослени у области безбедности и здравља на раду има одређена:

- права,
- обавезе,
- дужности, и
- одговорности.

Члан 32.

Запослени у области безбедности и здравља на раду има следећа права:

- право да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима на које је одређен и да се оспособи за њихову примену,
- право да даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду,
- право да контролише своје здравље према опасностима и штетностима које се могу јавити на радном месту, а у складу са прописима о здравственој заштити,
- право да одбије да ради ако:

- му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере безбедности и здравља на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;
- му нису обезбеђени прописани лекарски прегледи;
- се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове за рад на радном месту са повећаним ризиком;
- није упознат са свим врстама опасности и штетности на пословима или радном месту на које је распоређен у току оспособљавања за безбедан и здрав рад;
- није упознат са мерама за смањење нивоа ризика на пословима или радним местима на које је распоређен у току оспособљавања за безбедан и здрав рад;
- ради дуже од пуног радног времена, а према оцени службе медицине рада, такав рад би погоршао његово здравствено стање;
- ради ноћу, а према оцени службе медицине рада би такав рад погоршао његово здравствено стање;
- на средствима за рад нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;
- право да, ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, буде премештен на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима,
 - право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада, ако се не поступи у року од осам дана од дана подношења писаног захтева за предузимање прописаних мера,
 - право да предузме одговарајуће мере у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању као и да напусти радно место, радни процес односно радну околину када му прети непосредна опасност по живот или здравље, и
 - право да се обрати надлежној инспекцији рада у случају да се не отклоне неправилности, штетности, опасности и све друге појаве које би на радном месту могле да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених, у року од осам дана од писаног обавештавања овлашћеног лица, а о чему обавештава и лице за безбедност и здравље на раду.

Члан 33.

Запослени у области безбедности и здравља на раду имају следеће обавезе:

- да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима или на радном месту на које је одређен,
- да се оспособљавају са поступцима спровођења мера безбедности и здравља на раду на пословима или на радном месту на које је одређен,
- да дају предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду,
- да контролишу своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити.

Члан 34.

Запослени у области безбедности и здравља на раду имају следеће дужности:

- да се писаним захтевом обрати за предузимање мера које, по његовом мишљењу, нису спроведене,
- да примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, да наменски користи средства за рад, наменски користи опасне материје, да користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да пажљиво рукује прописаним средствима и опремом за личну заштиту на раду да не би угрозио своју безбедност и здравље, као и безбедност и здравље других лица,
- да пре почетка рада прегледа своје радно место, средства за рад која користи, средства и опрему за личну заштиту на раду и да у случају уочених недостатака извести овлашћено лице,
- да радно место и средства за рад запослени пре напуштања остави у стању да не угрожава друге запослене,
- да одмах у складу са својим сазнањима обавести овлашћено лице о неправилностима, штетностима, опасностима и о свакој другој појави које би на радном месту могле да угрозе његову безбедност и здравље, или безбедност и здравље других запослених,
- да у случају када нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду, запослени се може обратити надлежној инспекцији, о чему истовремено обавештава и лице за безбедност и здравље на раду,
- да сарађује са послодавцем и лицем за безбедност и здравље на раду како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на пословима на којима ради.

Повреде радне обавезе

Члан 35.

Повредама радне обавезе сматрају се:

- неизвршавање или несавесно, неблаговремено и немарно извршавање обавеза у вези безбедности и здрављу на раду,
- повреда одредаба о обезбеђењу опасности од пожара, експлозија или елементарних непогода,
- боравак и кретање у радно време на местима које нису у опису радног процеса и на коме је кретање и боравак забрањен упуством за рад или одговарајућим натписима,
- злоупотреба положаја или прекорачења датог овлашћења у погледу безбедности и здравља на раду,
- непредузимање или недовољно предузимање мера безбедности и здравља на раду,
- некоришћење средстава или опреме личне заштите на раду,
- пушење на забрањеном месту,
- одбијање извршавања наредби, налога у вези примене мера безбедности и здравља на раду.

Мере које се предузимају према запосленима који се не придржава прописа о заштити на раду

Члан 36.

Запосленом који је конзумирао алкохол и себе довео у такво психофизичко стање у које може себе и друге довести у опасност не сме се дозволити приступ на место рада и мора се удаљити са посла.

Члан 37.

Запослени се мора удаљити са посла услед физичке исцрпљености, ако показује знаке повремених губљења свести.

Запослени ће се такође удаљити са посла због некоришћења средстава личне заштите, односно ако својим начином рада или понашањем угрожава своју безбедност или безбедност других запослених.

Члан 38.

Трајање удаљења са посла траје док се не утврди да је запослени способан за рад, односно када су престали узроци због којих је удаљен са посла.

Члан 39.

Запослени за време за које је удаљен нема право на накнаду зараде.

Члан 40.

Против запосленог који је удаљен својом кривицом са посла надлежни руководећи орган покреће поступак због теже повреде радне дужности.

V ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ У ОСТВАРИВАЊУ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 41.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду на Факултету, су оне мере чијим се предузимањем на свим нивоима рада спречава и отклања ризик од повређивања или оштећења здравља запослених или њиховог свођења на најмању могућу меру.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом:

- савремених техничких, ергономских, здравствених, образовних, социјалних, организационих и других мера, и
- средства за отклањање ризика.

Члан 42.

Превентивне мере у отклањању безбедности и здравља на раду спровode се у поступку:

- пројектовања, производње и коришћења средстава личне заштите,
- оспособљавања у области безбедности и здравља на раду,
- пројектовања, изградње, коришћења и одржавања, и
- пројектовања, паковања, превоза, складиштења, употребе и уништавања опасних материја.

Члан 43.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду које се спроводе у поступку пројектовања, изградње, коришћења и одржавања примењује се:

- на објектима намењеним за радне и помоћне просторије,
- на објектима намењеним за рад на отвореном простору,
- у технолошким процесима рада и на припадајућој опреми за рад, и
- на конструкцијама, помоћним конструкцијама, објектима и другим средствима која се користе у процесу рада или која су на било који начин повезана са процесом рада.

Члан 44.

Примена превентивних мера безбедности и здравља на раду на средствима за рад омогућава:

- безбедно одвијање процеса рада,
- безбедан рад запослених, и
- усклађивање хемијских, физичких и биолошких штетности, микроклиме и осветљења на радним местима и у радним и помоћним просторијама са прописаним мерама и нормативима за делатност која се обавља на Факултету.

Члан 45.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад је превентивна мера у остваривању безбедности и здравља на раду.

Члан 46.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се:

- пре почетка рада запосленог,
- у току рада, и
- код сваке измене технолошког поступка.

Највећа могућа безбедност и заштита здравља на раду се обезбеђује:

- избором најадекватнијих радних и производних метода,
- применом прописа у области: безбедности и здравља на раду, радног права, здравствене заштите, хигијене рада, здравственог и пензијско инвалидског осигурања и др.,
- применом техничких стандарда.

Члан 47.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду на Факултету се заснивају на следећим начелима:

- процена ризика за сва радна места,
- отклањање опасности и штетности на њиховом извору, применом савремених техничких решења,
 - прилагођавање рада и радног места запосленом,
 - правилан избор опреме за рад,
 - правилан избор технолошког поступка,
 - смењивање монотоније у раду,
 - давање предности колективним над појединачним мерама безбедности и здравља на раду,
 - правилан избор средстава и опреме за личну заштиту на раду,
 - одговарајуће оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад, и
 - издавање упутстава за рад на сигуран начин.

Члан 48.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду се примењују у фази организовања рада и радног процеса.

Обезбеђивање и спровођење превентивних мера безбедности и здравља на раду не проузрокује:

- финансијске обавезе за запослене и представника запослених, и
- утицај на материјални и социјални положај запослених стечен на раду и у вези са радом.

Члан 49.

Набавка, одржавање и коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду за свако радно место су одређене Правилником о средствима и опреми за личну заштиту на раду.

VI ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД

Члан 50.

Послодавац је дужан да изврши оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад код:

- заснивања радног односа,
- другог радног ангажовања,
- премештаја на друге послове,
- увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, и
 - промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад.

Члан 51.

Послодавац је дужан да запосленог у току оспособљавања за безбедан и здрав рад упозна са свим врстама ризика на пословима на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Оспособљавање из става 1. овог члана послодавац обезбеђује у току радног времена, а трошкови оспособљавања не могу бити на терет запосленог.

Члан 52.

Оспособљавање за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођено специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења.

Ако послодавац одреди запосленом да истовремено обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог оспособи за безбедан и здрав рад на сваком од радних места.

Члан 53.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад послодавац обавља теоријски и практично, у складу са програмом оспособљавања за безбедан и здрав рад који доноси послодавац.

Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне провере оспособљености за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне провере, а на осталим радним местима најкасније у року од четири године од дана претходне провере.

Оспособљавање за безбедан и здрав рад обавља се на језику који запослени разуме и прилагођава се могућностима и способностима особа са инвалидитетом.

Члан 54.

Послодавац код кога, на основу уговора, споразума или по било ком другом основу, обављају рад запослени другог послодавца, дужан је да те запослене оспособи за безбедан и здрав рад, у складу са овим законом.

Члан 55.

Када технолошки процес рада захтева додатно оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад, послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању процеса рада на безбедан начин, путем обавештавања, упутстава или инструкција у писменој форми.

У изузетним случајевима, када запосленом прети непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

Послодавац је дужан да обезбеди да запослена жена за време трудноће и запослена која доји дете, запослени млађи од 18 година живота, особе са инвалидитетом и професионално оболели и поред оспособљавања за безбедан и здрав рад, буду у писаној форми обавештени о резултатима процене ризика на радном месту и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

Члан 56.

Послодавац је дужан што је могуће пре да свако лице, које се по било ком основу налази у радној околини, упозори на опасна места или на штетности по здравље које се јављају у технолошком процесу, односно на мере безбедности које мора да примени, и да га усмери на безбедне зоне за кретање.

Послодавац је дужан да видно обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље ради обавештавања и информисања запослених о ризицима у технолошком процесу, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања као и о мерама за спречавање или отклањање ризика.

Послодавац је дужан да обезбеди да приступ радном месту у радној околини, на коме прети непосредна опасност од повређивања или здравствених оштећења (тровања, гушења, и сл.), имају само лица која су оспособљена за безбедан и здрав рад, која су добила упутства да престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место, посебна упутства за рад на таквом месту и која су снабдевена одговарајућим средствима и опремом за личну заштиту на раду.

VII ДОНОШЕЊЕ АКТА О ПРОЦЕНИ РИЗИКА

Члан 57.

Процена ризика јесте систематско евидентирање и процењивање свих фактора у процесу рада који могу узроковати настанак повреда на раду, обољења или оштећења здравља и утврђивање могућности, односно начина спречавања, отклањања или смањења ризика.

Динамика поступка процене ризика дефинише се **Планом спровођења поступка процене ризика**, а започиње **Одлуком о покретању поступка процене ризика на радном месту и у радној околини**.

Члан 58.

Акт о процени ризика је акт који садржи опис процеса рада са проценом ризика од повреда и/или оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање или смањивање ризика у циљу побољшања безбедности и

здравља на раду.

Акт о процени ризика заснива се на утврђивању могућих врста опасности и штетности на радном месту у радној околини, на основу којих се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог.

Акт о процени ризика на Факултету, у писаној форми, обухвата:

- процену ризика за радна места у радној околини,
- начине и мере за њихово отклањање,
- актом о процени ризика одређују се посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на радном месту у радној околини или за употребу поједине опреме за рад,
 - актом о процени ризика се одређују радна места са повећаним ризиком,
 - актом о процени ризика прописују се лекарски прегледи запослених,
 - неиспуњавање посебних здравствених услова за рад на радном месту са повећаним ризиком не може бити разлог за отказ уговора о раду,
 - начин, поступка и послови вршења претходних и периодичних лекарских прегледа запослених на радним местима са повећаним ризиком утврђује се прописима о безбедности и здрављу на раду које споразумно доносе министар надлежан за рад и министар надлежан за здравље,
 - актом о процени ризика прописује се издавање и употреба средстава и/или опреме за личну заштиту на раду,
 - радно место са повећаним ризиком је радно место на коме су и поред потпуно или делимично примењених мера безбедности и заштите здравља на раду, остале околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог, и
 - на основу Акта о процени ризика, сачињава посебан програм о поступном отклањању недостатака и роковима за његову реализацију.

Члан 59.

Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини подлеже:

1. потпуној измени и допуни након сваке колективне повреде на раду са смртним последицама, која се догоди на радном месту и у радној околини послодавца,
2. делимичним изменама и допунама:
 - у случају смртне повреде на раду и тешке повреде на раду;
 - у случају појаве сваке нове опасности или штетности, односно промене нивоа ризика у процесу рада;
 - када мере које се утврде за спречавање, отклањање или смањење ризика нису одговарајуће или не одговарају процењеном стању;
 - када је процена заснована на подацима који нису ажурни;
 - када постоје могућности и начини за унапређење, односно допуну процењених ризика.

VIII ЕВИДЕНЦИЈЕ ИЗ ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 60.

На Факултету се воде и чувају, у писаној и/или електронској форми, следеће евиденције из области безбедности и здравља на раду:

- евиденција о радним местима са повећаним ризиком;
- евиденција о запосленима распоређеним на радна места са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених распоређених на та радна места;
- евиденција о повредама на раду;
- евиденција о професионалним обољењима;
- евиденција о болестима у вези са радом;
- евиденција о запосленима оспособљеним за безбедан и здрав рад;
- евиденција о опасним материјама које се користе у току рада;
- евиденција о извршеним испитивањима услова радне околине;
- евиденција о извршеним прегледима и проверама опреме за рад;
- евиденција о издатим средствима и опреми за личну заштиту на раду;
- евиденција о пријавама смртних, колективних и тешких повреда на раду, као и повреда на раду због којих запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана;
- евиденција о пријавама професионалних обољења;
- евиденција о извршеним лекарским прегледима запослених у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду;
- евиденција о пријавама опасних појава које би могле да угрозе безбедност и здравље запослених.

Члан 61.

Начин вођења евиденција из безбедности и здравља уређен је Правилником о евиденцијама у области безбедности и здравља на раду.

Пријаве повреда на раду

Члан 62.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено и у писменој форми пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку:

- смртну, колективну или тешку повреду на раду,
- повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана, и
- опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да, најкасније у року од три узастопна радна дана од дана сазнања, пријави надлежној инспекцији рада професионално обољење.

Извештаји о повреди на раду

Члан 63.

Садржај и начин издавања обрасца извештаја о повреди на раду и професионалном обољењу који се догоде на радном месту регулисани су Правилником о садржају и начину издавања обрасца извештаја о повреди на раду и професионалном обољењу.

Члан 64.

Послодавац један примерак овереног извештаја задржава за своје потребе, један примерак извештаја доставља запосленом одмах, а најкасније у року од два дана од његовог пријема, један примерак извештаја доставља филијали Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и један примерак извештаја доставља министарству надлежном за рад - Управи за безбедност и здравље на раду.

Извештаји о безбедности и здрављу на раду

Члан 65.

Извештај о стању безбедности и здравља на раду запослених, као и о спроведеним мерама, доставља се на основу захтева инспектора рада или представника запослених.

Члан 66.

Поступак и рокове превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине, односно хемијских, биолошких и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености, одређен је Правилником о поступку прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине.

У циљу спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине ангажује се правно лице са лиценцом.

IX ОСИГУРАЊЕ У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 67.

Ради обезбеђивања накнаде штете, запослени се обавезно осигуравају од:

- повреде на раду,
- професионалних обољења и
- обољења у вези са радом.

Члан 68.

Висина осигурања се одређује у зависности од нивоа ризика од:

- повређивања у вези са радом на радном месту и радној околини,

- професионалног обољења у вези са радом на радном месту и радној околини, и
 - обољења у вези са радом на радном месту и радној околини.
- Финансијска средства за осигурање падају на терет Факултета.

Члан 69.

Услови и поступци осигурања од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом уређују се Законом.

X ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 70.

На све што није регулисано овим правилником или је регулисано супротно позитивним прописима, примењиваће се одредбе Закона о безбедности и здрављу на раду и других прописа који регулишу ову материју.

Члан 71.

Измене и допуне овог правилника врше се по процедури предвиђеној за доношење и измену општих аката Послодавца.

Члан 72.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли и интернет страници Факултета.

Универзитет у Нишу
ФАКУЛТЕТ ЗАШТИТЕ НА РАДУ У НИШУ
Број: 03-190/4
Датум: 31. 5. 2019. године

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА
ФАКУЛТЕТА ЗАШТИТЕ НА РАДУ У НИШУ

Др Милан Благојевић, ред. проф.